

Referat af aftagerpanelmøde for Bæredygtigt Design og Sustainable Design

Onsdag d. 29. maj 2024 kl. 13:00-15:00

AAU-Cph, A.C. Meyers Vænge 15, 2450 Kbh. SV, lokale ACM 2.1.024

Mødedeltagere

- Vedushan Ratnasingam, Københavns Kommune
- Simone Kongsbak, Smith Innovation
- Julie Hjort, Dansk Design Center
- Andrés Felipe Valderrama Pineda, Programkoordinator for Sustainable Design
- Søsser Brodersen, Programkoordinator for Bæredygtigt Design
- Per Richard Hansen, Karriere-VIP for Bæredygtigt Design og Sustainable Design
- Maj-Britt Quitzau, Studienævnsperson
- Pernille Bertelsen, Studieleder
- Janni Rise Frellsen, Studienævnsssekretær og referent

Afbud

- Eva-Maria Færgemann Nielsen, Lederne
- Ida Rye Gribsvad, Force Technology
- Valdemar Ettrup Larsen, FalCom
- Signe Pedersen, Programkoordinator for Bæredygtigt Design

DAGSORDEN

- Velkommen (2 min per person)
- Kort status på uddannelsen (10 min)
- Siden sidst (5 min)
- Forhandlingsspil (1,15 min)
- Afrunding og feedback (15 min)

REFERAT

Dagens møde begyndte med en præsentationsrunde blandt mødedeltagerne. Der er siden sidste års møde sket en udskiftning i aftagerpanelet for Bæredygtigt Design og Sustainable Design, da vi vurderede, at der var et behov for at involvere flere reelle aftagere af uddannelsens dimittender. Fire nye eksterne aftagerpanelmedlemmer er følgelig kommet til; Vedushan Ratnasingam (Københavns Kommune), Eva-Maria Færgemann Nielsen (Lederne), Ida Rye Gribsvad (Force Technology) og Valdemar Ettrup Larsen (FalCom). Steffen Nielsen (Lolle og Nielsen) og Jørgen Ole Kjær (Move Innovation) er trådt ud af panelet.

Søsser lagde ud med at give en kort status på uddannelsen siden sidst. I den nye 2023 studieordning for Bæredygtigt Design bacheloruddannelsen, som trådte i kraft i E23, er projektmodulerne reduceret til et omfang på 10 ECTS, da vi har valgt at udskille instruktionerne og omdanne disse til selvstændige 5 ECTS-kursusmoduler. De tekniske dele er stadig en del af uddannelsen, men der er flyttet rundt på disse i den nye studieordning for at skabe en bedre sammenhæng. Den nye Bæredygtigt Design 2023 studieordning kan ses her: [Studieordning for bacheloruddannelsen i Bæredygtigt Design, 2023 \(aau.dk\)](https://www.aau.dk/studier/uddannelse/bachelor/bacheloruddannelsen-i-baeredygtigt-design-2023). Det er planen, at studieordningen for Sustainable Design kandidatuddannelsen ligeledes skal gennemgå en revision inden for de nærmeste par år – formentlig i 2026.

Ved sidste års aftagerpanelmøde havde vi en snak om, hvilke kompetencer uddannelsens dimittender besidder, samt hvilke kompetencer, som aftagerpanelmedlemmerne kunne ønske sig, at dimittenderne besidder. Her blev det bl.a. fremhævet, at vores dimittender er gode til at udfordre eksisterende praksisser og til at gennemskue, værdien for forskellige aktører ift. et givent produkt eller service.

På baggrund af denne snak kunne vi konkludere, at vi skal holde fast i de kompetencer, som vi uddanner vores studerende i, da disse er af stor relevans. Vi skal imidlertid være bedre til at italesætte kompetencerne. F.eks. blev projektledelse fremhævet som en ønsket kompetence, og netop dette stifter de studerende allerede en del bekendtskab med på uddannelsen, men vi har ikke været gode nok til at gøre opmærksom herpå. Vi undersøger i øjeblikket muligheden for at tilbyde vores studerende et e-kursus herom, og herudover kunne vi også godt tænke os at arrangere nogle seminarer, hvor bl.a. aftagerne kan inviteres ind og fortælle om deres arbejde med projektledelse som inspiration.

Herudover havde aftagerpanelmedlemmerne påpeget, at vi skal blive ved med at forstå bæredygtighed bredt/holistisk, fremfor at fokusere udelukkende på områder som f.eks. environmental assessment og LCA, hvilket vi er meget enige i.

Der var desuden en snak om et potentielt nyt navn til kandidatuddannelsen, da det er upraktisk, at bachelor- og kandidatuddannelsen hedder det samme (blot på dansk og engelsk), og her overvejes 'Sustainable Design Engineering', så vi får fremhævet, at der er tale om en ingeniøruddannelse.

Sidst men ikke mindst blev bæredygtighed i fremtiden nævnt som et vigtigt emne, og på baggrund heraf blev netop dette valgt som udgangspunkt for dette års aftagerpanelmøde, så vi kan få en god snak om fremtidens bæredygtighed gennem diskussion af emner som, hvad de nuværende tendenser peger på, hvad der påvirker bæredygtighedsdebatten i øjeblikket, og hvordan vi tror, at dette vil påvirke debatten i fremtiden.

Udgangspunktet for diskussionen var en spilleplade inddelt i forskellige sfærer, som repræsenterede forskellige niveauer fra globalt/nationalt øverst, uddannelsesinstitutionsmæssigt, i AAU-, fakultets- og

institutregi, samt uddannelsen/forskningsgruppen nederst. Aftagerpanelmedlemmerne blev bedt om at placere allerede definerede begreber/emner, samt evt. selv tilføje flere begreber/emner, på spillepladen, alt efter i hvilke(n) sfære(r) de vurderede, at disse har indflydelse. Dvs. at de samme begreber/emner sagtens kan placeres i flere sfærer, hvis det vurderes, at disse har indflydelse flere steder.

Fremtidens landskab for Bæredygtig Design

Globalt/nationalt

Der blev lagt ud 'oppefra' med fokus på, hvad der i øjeblikket på nationalt/globalt plan påvirker bæredygtighedsdiskussionerne, som kan have en indflydelse på uddannelsen. Simone nævnte, at LCA og ESG efter hendes mening fylder meget i diskussionerne. Ift. LCA i byggeriet så er der klimakrav, der skal tages højde for. Danmark har været foregangsland i EU, men efterhånden breder klimakravene sig til flere medlemslande, og med disse kommer krav om bygnings-LCA'er, og der forhandles pt. om næste implementering heraf. ESG og rapportering fylder meget på virksomhedssiden.

Julie fortalte, at hun har arbejdet en del med SMV'ere, som jo ikke er underlagt de samme rapporteringskrav, men de større virksomheder, som disse er underleverandører for, bliver underlagt ESG og laver ESG-rapporter, så SMV'erne begynder også så småt at være mere optaget af, at de skal kunne navigere i dette felt. Der er en kæmpe stor compliance-dagsorden i øjeblikket, og det er rigtig positivt, at der kommer nogle krav, men for mange af de her mindre virksomheder, er dette også forbundet med lidt handlingslammelse og nervøsitet, hvorfor flere og flere netop vælger at investere i medarbejdere (såsom sustainability manager stillinger), der skal håndtere al den her data. Der er således nærmest tale om et helt nyt ben i virksomhederne, hvilket er meget positivt, da der nogle gange kan være langt fra at samle data til at handle på data. Pt. virker det meget som en rapporteringsøvelse, og hun er således i sit arbejde med

virksomhederne meget optaget af, hvordan man både kan rapportere, arbejde ind i og ikke mindst handle ift. kravene. Fokus på compliance er meget stort, men der bør ligeledes fokuseres på innovation, nye forretningsmodeller og konkurrencekrav.

Vedushan kom med et byperspektiv og fortalte, at det, der rykker hos dem, er både de lokale politiske ambitioner og alle de internationale bysamarbejder, som de er en del af, hvori der indgår nye krav til byernes klimaplaner, også ift. et forbrugsbaseret perspektiv, som alle medlemsbyerne skal leve op til. Der sker et kæmpe ryk ift. hvordan vi skal arbejde med bæredygtighed, som ikke længere kun begrænser sig til CO2-reduktion, men også kigger ind i klimatilpasning, biodiversitet og andre miljøpåvirkninger, og hvad der definerer 'det gode liv'. Så ift. byperspektivet åbnes der op for at se nærmere på forbrugsbaserede udledninger, udover territoriale CO2-udledninger, således at der kigges på alle udledninger i værdikæden. Der kommer også mere og mere fokus på, at den grønne omstilling ikke skal føre til større ulighed, da f.eks. C40 stiller krav herom.

Julie nævnte, at der er blevet lavet en kobling mellem klima og cirkulær økonomi ift. forbrugsbaseret udledning, hvor disse områder tidligere har været lidt adskilte.

Simone tilføjede at ift. cirkulær økonomi-dagsordenen, så begynder der at ske mange forskydninger mellem sektorerne, og der skal findes nogle koblinger til nye samarbejder. Eksempelvis er der ift. byggeri og landbrugssektoren fokus på at bygge med mere biobaserede byggematerialer ved f.eks. at benytte restfraktioner fra landbruget, som normalt ville blive afbrændt, og dermed forædle værdien og fastholde CO2. Sektorkoblinger er en naturlig del af den cirkulære økonomi, og det handler om at identificere nogle symbiosesamarbejder, hvor den enes affald kan give værdi for den anden.

Simone bragte digitalisering og teknologi på banen og nævnte, at dette for hende er et middel og ikke et mål i sig selv. Julie tilføjede, at det fylder meget og 'enabler' arbejdet med data, ift. både at understøtte men også effektivisere dette. Det understøtter ligeledes mange elementer i de cirkulære forretningsmodeller, og der sættes nu mere fokus på infrastruktur inden for cirkulær økonomi, ift. både logistik og transport men også digital undersøgelse af platformstrukturer, der muliggør cirkulære materialeflows, hvilket hun finder meget positivt. Der er ikke som sådan fokus på teknologien i sig selv, men det er teknologien og digitaliseringen, der gør det muligt.

Aftagerpanelmedlemmerne var enige om, at teknologien for dem ikke er det bærende, men at perspektivet naturligvis kommer an på, hvem man taler med, og Simone nævnte, at man helt sikkert vil kunne finde mange, som vil argumentere for, at man f.eks. ikke kan lave en cirkulær omstilling i byggeriet uden et meget stærkt digitalt spor ift. at have viden om, hvilke ressourcer, der er tilgængelige, og sørge for, at de kommer det rigtige sted hen, når der er brug for dem. Men der er stadig tale om digitalisering som understøttelse af processer og konkrete behov, og ikke som en ting i sig selv. Der kan dog også være eksempler, hvor det er teknologien og de anvendelsesmuligheder, der følger med, der pusher udviklingen, fremfor et behov, der kræver digitalisering – det er nok en kombination. På samme måde er der områder, hvor teknologien har en mere fremtrædende rolle end andre.

Ift. alt det der sker med krig rundt om i verden, er der fra EU's side et stort politisk og lovgivningsmæssigt fokus på ressource- og forsyningsikkerhed, resiliens ift. tættere forsyningskæder, kritiske råstoffer og sjældne jordarter i form af Critical Rural Materials Act. Vi bør satse på mere lokal produktion og sørge for, at

vi har adgang til de nødvendige ting, hvilket dog er en udfordring, da Kina besidder mange af de kritiske råstoffer.

Snakken bevægede sig herefter videre til AI, hvor man for aftagerpanelmedlemmernes vedkommende mest er på et stadie, hvor dette benyttes til at booste interne arbejdsgange, såsom udarbejdelse af rapporter, desk research osv. Vedushan nævnte, at de i hans afdeling ikke benytter det så meget, og at der er mest fokus på at man skal passe på ift. brugen af det. Julie fortalte, at de hos dem har en satsning omkring etisk digitalisering, hvor man beskæftiger sig med et ønske om, at Danmark kan blive førende på etik og menneskeskabt teknologi.

Vedushan påpegede, at etikken netop er interessant ift. Bæredygtigt Design 3. semesters fokus på teknologi. Ift. borger- og velfærdsteknologi spiller dette en stor rolle ift. håndteringen af data om sårbare grupper, og indflydelsen på de løsninger, der kan laves til dem, samt hvordan kan vi dele data – også uden for sundheds- og velfærdområdet.

Aftagerpanelmedlemmerne var enige om, at også borgeraktivisme har en indflydelse som en måde at skabe pres og bidrage til en forandring og på denne måde opnå medinddragelse. Der er naturligvis nogle fløje, forstået på den måde, at hvor nogle bare køber løs på TEMU, er andre meget bevidste om bæredygtighed og forbrug. Flere virksomheder begynder også at gøre sig bevidste om de krav, som den nye generation stiller, og indtager et mere holistisk bæredygtighedssyn både ift. produktion men f.eks. også mht. rekrutteringsfokus

Om der ligefrem er tale om aktivisme, kan diskuteres, men der er i hvert fald et pres fra den nye generation, som forholder sig kritisk.

Borgeraktivisme hænger meget godt sammen med de forbrugsbaserede udledninger, der som sagt er kommet fokus på ift. borgeradfærd. Flere danske byer har lavet forskellige former for borgersamlinger, og det handler om naboprojekter og fællesskaber og om at formå at gøre den grønne omstilling meningsfuld for mennesker og skabe et narrativ, som man har lyst til at være en del af, så der ikke bare er tale om nogle krav og en løftet pegefinger, men en erkendelse af, at det kræver nogle ændringer.

Julie fortalte, at de ift. adfærdsændringer har arbejdet meget med kobling af adfærdsdesign og cirkulær økonomi /design på cirkularitet, hvor man arbejder nogle designkompetencer ind i dynamikkerne i forbrugerverdenen og i sociale grupper, så udarbejdelsen af designet bedre kobles til selve forbrugsfasen og forbrugsbaserede udledninger, hvilket kan være en udfordring for en designer.

Uddannelsesinstitutionerne

Dernæst ledte Søsner snakken videre til spillepladens næste sfære; nemlig uddannelsesinstitutionssfæren, og spurgte, om aftagerpanelmedlemmer havde et billede af, om universiteterne spiller en rolle i hele bæredygtighedsdiskussionen.

Simone nævnte, at for hende står DTU stærkt indenfor bæredygtighedsdagsordenen og som førende inden for konsekvensanalyse. Julie supplerede, at DTU ligeledes er stærke på målinger, bl.a. i form af parathedsvurderinger af virksomheders modtagelighed overfor bæredygtige omstillinger.

Vedushan stillede et spørgsmål ift. at hvis man skal tale om absolutter, hvordan laver man så en fordeling. Ift. f.eks. udledninger, skal en sektor, som har 20% i dag, så fortsætte med at have samme andel i fremtiden,

således at der fortsættes, som i dag, blot i mindre skala? Dette er en politisk diskussion, men han håber, at universiteterne kan være med til at nuancere billedet i denne, og han kunne godt forestille sig nogle projekter på Bæredygtigt Design beskæftige sig hermed.

For Simone repræsenterer RUC borgeraktivisme og borgersamlingerne, og ift. byplanlægning har de et stærkt miljø. Vedushans indtryk er imidlertid, at AAU med uddannelser som Bæredygtigt Design og Sustainable Cities, også er begyndt at være stærkt repræsenteret i byernes arbejde med klima og bæredygtighed. RUC og KU spiller imidlertid en stor rolle ift. hvordan der uddannes inden for antropologi, sociologi, statskundskab og økonomi, hvilket jo også kommer til at have indflydelse på bæredygtighed i fremtiden.

Julie nævnte SDU ift. LCA og innovationsdesignledelse, som er områder, hvor de er meget med, og Simone nævnte, at Aarhus Universitet netop har fået et nyt regenerativt byggecenter, så det bliver spændende at se, hvad det fører med sig. Vedushan har et projekt sammen CONCITO og KL, som også inddrager KU og CBS omkring rimelighed og retfærdighed i den grønne omstilling. ITU har for nyligt inviteret ham til en konference om bæredygtighed, som han imidlertid var i tvivl om koblingen til. CBS virker til at beskæftige sig mere og mere med bæredygtighed.

Søsser fortalte, at hun finder det interessant, hvad det er, der kan få et universitet til at satse på bæredygtighed, og hun fortalte, at da hun og hendes kollegaer forlod DTU for 12 år siden, talte 'man' ikke rigtig om bæredygtighed generelt i samfundet, og mange forskere fra andre institutter kunne ikke forstå, hvorfor de skulle beskæftige sig med dette. I dag er DTU førende på bæredygtighed, så der er sket et kæmpe skift.

Per ønskede at vende tilbage til DTU's parathedsmåliger, som han finder spændende men meget komplekse. Julie fortalte, at hun faktisk skal holde møde med dem i den nærmeste fremtid og prøve sådan en måling. Hun fortalte, at de hos dem pt. benytter en 'modenhedstrappe', udarbejdet i forlængelse af en rapport fra Teknologisk Institut, som samtaleværktøj til at vurdere SV'ers modenhed i et af deres projekter, så det bliver spændende at prøve et algoritmebaseret værktøj, som i princippet tænker for en. Per kunne godt tænke sig en tilbagemelding herpå, da han umiddelbart tænker, at der i virkeligheden er brug for et lidt mere simpelt værktøj. Simone fortalte, at de har udviklet et internt værktøj, som beskæftiger sig med modning fra idé til marked, forstået på den måde, at når man skal bringe en ny løsning på markedet, så taler man om modning på fem forskellige områder og har udarbejdet en skala herfor.

Søsser fortsatte pba. det landskab, som aftagerpanelmedlemmerne fik ridset op gennem deres diskussion, snakken med at spørge ind til, hvor de ser udfordringer, og hvilke udfordringer de ser, hvis de kigger fem år frem i tiden.

Julie sagde, at hun har et stort håb om, at der om fem år vil være en større efterspørgsel fra virksomheder ift. at lave produkter på en helt ny måde. Der er mange krav, der kommer til at ramme virksomhederne, men ift. at oversætte dette til, hvordan nye produkter laves, så er der ikke efterspørgsel endnu. Ligeledes håber hun på mere lokal produktion, da hun pt. mest synes, der er fokus på dette blandt alle de 'kloge folk' omkring virksomhederne, men ikke hos selve virksomhederne endnu. Markedet er formentlig ikke stort nok, men hun er sikker på, at det kommer.

Vedushan nævnte, at vi om fem år formentlig er endnu bedre til at måle og rapportere ift. CO2, men at vi forhåbentlig også har fokus på påvirkning af andre parametre end ressourceforbrug og CO2, men også på,

hvad der ødelægges af biodiversitet andre steder i verden. Hvis produktionen bliver mere lokal, vil dette i hvert fald også blive nemmere at holde øje med.

Julie tilføjede, at det, at man kan måle noget, jo også gør det nemmere at arbejde med. Jo bedre fælles sprog og standardisering, jo nemmere bliver det at tænke det hele sammen. Pt. er det f.eks. nemmere med klima og CO2, end at skulle foretage LCA'er hele vejen rundt. Ressourcer og affald er ved at nærme sig, men der er stadig en udfordring ift. biodiversitet, hvor det er nogle helt andre indikatorer og måleformer.

Simone sagde, at det måske mere er et 10-års perspektiv, men i forlængelse af snakken om trivselsøkonomi, tænker hun, at der skal skabes nogle forretninger og en økonomi, der ikke kun bygger på økonomisk vækst, men værdisætter andre parametre, og opfordrer til, at man ikke køber, ikke bygger nyt osv. F.eks. ift. byggebranchen, så skal der ikke bygges så meget nyt, men i stedet være mere fokus på renovering og vedligeholdelse. Det kan imidlertid være en udfordring at skabe en branche, hvor det at rådgive til IKKE at bygge eller bygge mindre hyldes, når der måles på referencer, og hvor mange og store projekter, man har bygget.

Hvis fokus ændres fra at bygge til i stedet at vedligeholde og levetidsforlænge, vil dette også have en betydning for, hvad man uddanner til, og hvilke kompetencer, der er brug for.

Ift. genbrug i byggesektoren, så er det pt. kun ca. 8% af de byggematerialer, der benyttes, der ikke er nye, og dette tal burde kunne komme op på 45-48%. Man skal begynde at opfatte nedrivning som en høst af ressourcer og sørge for at indgå samarbejder med de store industrispillere som aftagere af fragmenterne.

Vedushan fremhævede, at klimaforandringerne også kommer til at have en betydning for udviklingen, både i sig selv men også ift. et behov for prioritering af, hvor man vil klimatilpasse, hvor man skal passe på osv. Det kommer til at spille en stor rolle ift. hvor, hvor meget og hvordan vi kan udvikle. Generelt skal der arbejdes med et mere resilient samfund ift. oversvømmelser, ekstrem varme osv.

Forhåbentlig vil der også ske mere sektorkobling ift. arealanvendelse.

Per spurgte ind til, hvilke koncepter (som f.eks. LCA og ESG) aftagerpanelmedlemmerne tænker, at vi beskæftiger os med om fem år. Julie nævnte double assessment, hvor der laves krydsanalyse af de største finansielle indtægtskilder ift. højeste reduktion. Hun nævnte, at der forhåbentlig vil være et mere standardiseret sprog for, hvordan vi afrapporter og måler på vores klimaregnskab. De forskellige begreber konkurrerer lidt med hinanden, som det ser ud pt. så det ville være rart, hvis de blev tænkt mere sammen.

Vedushan tvivlede på, at dette vil være tilfældet. Han nævnte Donut for Urban Development, som udfolder nogle koncepter for, hvordan man kan forholde sig til en bygnings påvirkning af hele donut'en, og brugte denne som eksempel på, at det godt kan være, at man åbner mere op for snakken på tværs af forskellige sektorer, men han tror ikke, at man går fra at have en diskussion til at blive enige, da der er meget politisk på spil.

Simone mente, at det, der mangler, er et sprog for den sociale del. Hvis vi ift. flerbundlinjebetragtingen arbejder med kroner og CO2 som bundlinjer, hvad er så valutaen for det sociale, som gør, at der kan træffes beslutninger?

Søsser samlede kort op på de fremtidige ønskescenarier, som aftagerpanelmedlemmerne havde beskrevet gennem diskussionen, og bad dem om hver især at udvælge to af disse og gøre sig nogle overvejelser om,

hvordan Bæredygtigt Design uddannelsen kan bidrage til at nå disse scenarier. Hvordan skal de studerende klædes på for at være relevante og kunne agere på bæredygtighedsscenen om fem år?

Det første scenarie, som Vedushan valgte, var scenariet, hvor der i fremtiden ikke kun er fokus på CO2 og ressourceforbrug men en bredere forståelse af bæredygtighed, planetære grænser, sociale parametre osv. Da en af udfordringerne er at forstå, hvilke parametre der er, kunne en vigtig kompetence være netop at kunne definere og skabe en forståelse for de forskellige parametre, deres indhold, og hvordan vi måler på dem. Det vil desuden være værdifuldt at kunne tage diskussioner om de dilemmaer og afvejninger, der er, hvis ét parameter clasher med et andet, og være i stand til at kommunikere og lave beslutningsforslag herom. Det er et superkomplekst område, som kan være svært at simplificere, så der skal være et fokus på, hvad der går tabt, og hvad der forstærkes, når vi gør det.

Simone tog over og fortalte, at hun havde valgt scenariet om fokus på social bæredygtighed og spørgsmålet om, hvad den nye valuta for social bæredygtighed bør være. Klimafokus har jo på en måde givet et CO2-tunnelsyn, men dette gør samtidig, at man har en reel valuta, som man kan optimere på, hvilket er smart. Det vil følgelig være af stor relevans at arbejde med at få defineret en valuta inden for social bæredygtighed. Det vil også være meget brugbart at have evnen til at håndtere og træffe multikriterie-beslutninger og at kunne systematisere disse.

Ift. social værdiskabelse så kan der med fordel hentes inspiration fra den almene sektor, som har imponerende data på deres evne til at løfte deres beboere på den sociale rangstige ift. en kobling mellem de fysiske rammer og værdien for beboerne.

Julie fortsatte med scenariet om mere lokal produktion, hvor hun ser et behov for en stærk forståelse af materialer og innovation, genbrugte og genanvendte materialer, erstatningsmaterialer, forretningsmodeller, livscyklus og ikke mindst værdikæden og produktionsprocesserne. Jo mere tværfagligt man kan arbejde ind i produktdesign, jo større er chancen for, at man kan komme igennem med sine løsninger. Så en evne til at kunne identificere de dilemmaer og udfordringer, der ligger i hele brugsfasen, og oversætte det til løsninger, som fremmer bæredygtig adfærd og faciliterer produktpleje og forlænger levetid. I det hele taget vil det være af stor relevans at kunne være med til at skabe nye normer inden for produktdesign og gøre nye produktæstetikker attraktive, og at have et blik og forståelse for de kompromisser og trade-offs, der altid er, og på baggrund heraf at kunne forklare, hvorfor der er truffet de valg, der er.

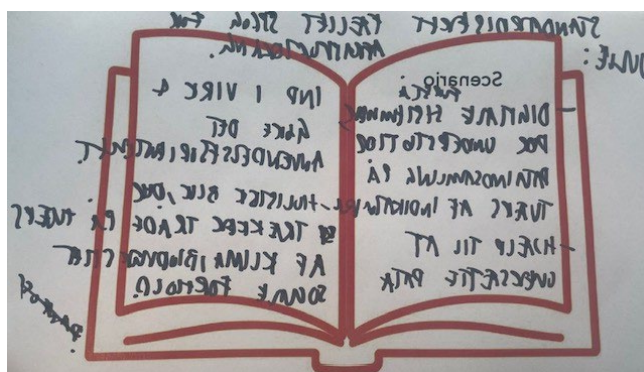
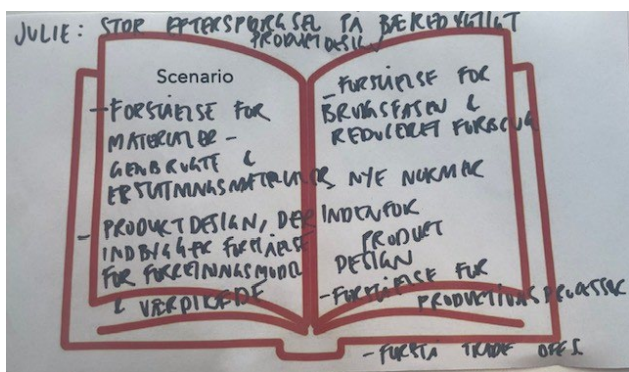
Vedushans andet udvalgte scenarie omhandlede klimatilpasning og spørgsmål som: hvad er tilpasning og resiliens, og hvad gør man for at sikre lighed og retfærdighed i forbindelse hermed? Hvad og hvem skal sikres og hvordan, og hvem skal betale for det? Hvordan forholder vi os til den påvirkning, som klimatilpasningen har ift. CO2-ressourcer, biodiversitet osv.? Konsekvenserne af forandringerne ligger stadig langt væk for mange, og det kan virke meget stort og abstrakt, hvilket gør det svært at forstå og forholde sig til. Simone var meget enig og nævnte i den forbindelse, at de hos dem har haft flere projekter, som omhandlede udvikling af bidragsmodeller for klimatilpasning ift. hvem der skal betale for hvad for at finansiere en specifik løsning.

Simone valgte herefter scenariet med mindre byggeri og forbrug, hvilket vil kræve viden om levetidsforlængelse, reparationer, renovering og vedligehold. Herudover også viden om designoptimering ift. enten at bruge mere passive eller mere regenerative løsninger. Det er også vigtigt med evnen til god behovsafklaring (så man f.eks. kan udfordre et indledende behov om mange m²), samt en evne til at

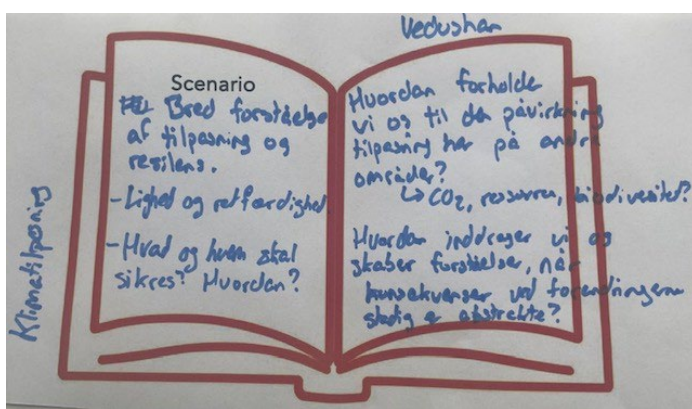
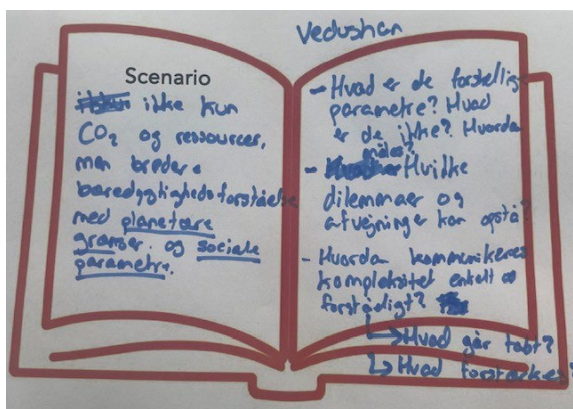
formidle og værdisætte det, der ikke bruges, så man på denne måde skaber et narrativ, hvor mindre forbrug veksles til højere livskvalitet.

Julies andet scenarie omhandlede det standardiserede fællessprog, og ift. de studerendes kompetencer så vil det her være vigtigt, at de kender og forstår de forskellige værktøjer, disses funktion samt fordele og ulemper, så de er i stand til at vurdere, hvornår man med fordel kan benytte hvad, uden nødvendigvis selv at kunne anvende værktøjerne i praksis, men så de kan vejlede og hjælpe virksomheder til at træffe beslutninger uden at have al data til rådighed. Dimittenderne behøver således ikke at kunne udføre f.eks. en LCA, men skal forstå den og være i stand til at vurdere, hvornår der er brug for sådan en (pre-kravsspecifikationsfase). Designfasen er ofte præget af usikkerhed, og man skal kunne arbejde eksplorativt, men datadrevet, og man skal kunne gøre andre trygge i, at selv om man ikke har al viden og data til rådighed, så har man stadig nok til at kunne påbegynde arbejdet.

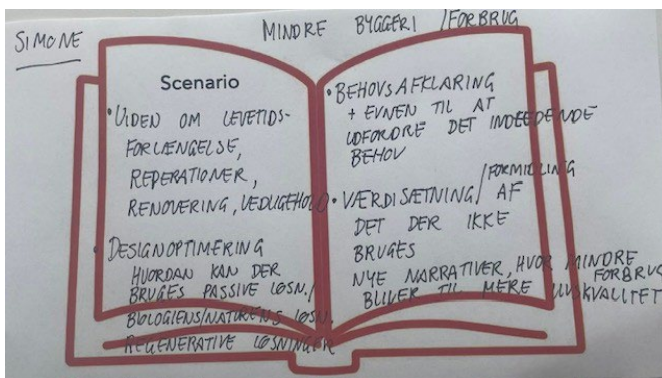
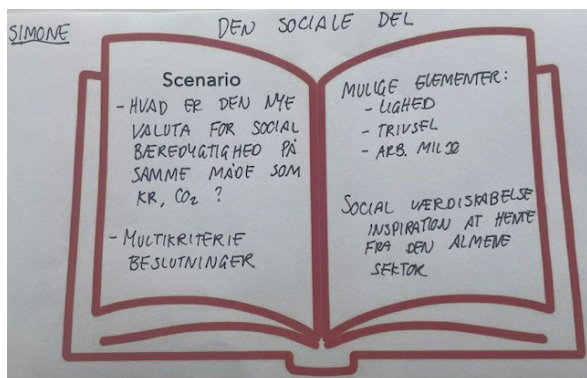
Julies scenarier

Vedushans scenarier

Simones scenarier

Ift. uddannelsens indhold spurgte Pernille ind til den trade-off, der nødvendigvis vil være mellem den meget specifikke tekniske viden, som giver evnen til at komme dybt ned i tingene, og fokus på evnen til at navigere mere overordnet og bredt, da dette netop kan være et dilemma ift. at planlægge en uddannelse.

Vedushan påpegede, at Bæredygtigt Design uddannelsen kommer bredt omkring, men at uddannelsen bestemt også giver mulighed for at fordybe sig i specifikke områder gennem projektarbejdet. De studerende er forskellige, og hvor nogle typisk indtager rollen som projektleder, vil andre dykke dybt ned i værktøjerne (f.eks. LCA), og der er behov for begge typer, hvorfor det er et godt udgangspunkt for samarbejde.

Der var imidlertid enighed om, at studerende på Bæredygtigt Design ikke skal kunne udføre en LCA. Søsser påpegede dog, at de studerende, der har interesse for det, faktisk har mulighed for at lære at lave en LCA på uddannelsen, og flere beskæftiger sig med dette i deres bachelorprojekt. Hun synes, det er vigtigt, at uddannelsen kan rumme begge dele.

Det er derimod vigtigt at dimittenderne har kendskab til de forskellige værktøjer, kan navigere i værktøjsskassen og rådgive virksomheder ift. hvornår der er behov for hvilke værktøjerne, samt hvor deres investering bør ligge. Det handler mere om 'oversættelsesarbejdet', dvs. at arbejde mere designorienteret med f.eks. LCA og kunne lave designforløb blandt de mange krydsfagligheder og facilitere samarbejde, processer og dialog og ikke mindst skabe en tryghed i usikkerheden undervejs ('trust the process'). Dette er en værdifuld rolle og nogle vigtige kompetencer, som de studerende fra Bæredygtigt Design kommer ud med. De besidder en unik evne til at facilitere samarbejde, da samarbejdsdisciplin som kompetence samt systematik bliver næret i designprocesser.

Vedushan kom med et ønske om, at der suppleres med governance-kompetencer på uddannelsen, da han i sin tid selv oplevede at mangle en forståelse for de forskellige offentlige institutioners rolle. Hvad er forskellen f.eks. på kommune, region og stat, og hvad har de forskellige mandat til? Med en forståelse af de forskellige niveauer, har man bedre forudsætninger for at anlægge designprocessen på governance-delen, når man laver sin afdækning. Det er dog vigtigt, at kreativiteten ikke dræbes, men at de studerende blot er bevidste om, at der kan være nogle barrierer, og at det evt. vil kræve nogle forandringer at realisere deres designløsning, således at der kan tænkes i strategisk implementering.

Der var enighed om, at der vil være en rigtig god idé at inkludere viden og governance-kompetencer på uddannelsen, og det er også noget, som nogle af de studerende har efterspurgt ifm. deres projekter og virksomhedssamarbejde. Et oplagt sted at inkludere disse kunne være på bacheloruddannelsens 5.

semester, hvor der samarbejdes med Køge Kommune men også på kandidatuddannelsen i f.eks. kursusmodulerne 'Design in Organisations' og 'Concept Driven Change' kunne dette give god mening.

Vi kan med fordel tage fat i Nanna Finne Skovrup, som underviser i kursusmodulet 'Institutionelle rammer' på Teknoantropologi bacheloruddannelsen ift. input til nogle kursusgange på 5. semester. Julie nævnte også, at Theresa Scavenius, som hun har arbejdet sammen med på et projekt, der skulle fremme cirkulær omstilling i kommuner, hvor selve designopgaven bestod i at arbejde på tværs af forvaltningen, kunne være meget relevant.

Det kunne således også være en spændende mulighed at arrangere et heldagsseminar, hvor Theresa Scavenius og evt. Vedushan kunne komme og holde oplæg. Også gerne på kandidaten som en del af CDC-kurset, tilføjede Per.

Per påpegede desuden, at en bedre forståelse for det offentlige måske også kunne have den positive effekt, at flere af vores dimittender får job i det offentlige, for pt. er der ikke så mange af dem, der ender der.

Per spurgte afslutningsvis aftagerpanelmedlemmerne, hvorvidt de vurderer, at vi fortsat kan benytte begrebet 'design' i uddannelsestitlen, og fik det svar, at det kan vi roligt blive ved med.

Mødet blev afsluttet med, at Søsser på vegne af gruppen takkede for et godt møde og en givende diskussion, som har givet os et godt indblik i, hvilke aspekter der bør hhv. bibeholdes og evt. tilføjes på vores uddannelse, og vi er meget glade for alle de gode input, som vi får fra vores aftagerpanelmedlemmer.